

Emri i Lëndës : Gjuha dhe Kultura							
Kodi	Tipi	Semestri	Leksione (orë/javë)	Seminare (orë/javë)	Lab (orë/javë)	Kredite	ECTS
ELL 251	C	Vjeshtë	3.00	0.00	0.00	3.00	5.00
Lektori		Indrit Lami, Msc					
Asistenti							
Gjuha e kursit		Anglisht					
Niveli i lëndës		Bachelor					
Përshkrimi		"Gjuha dhe Kultura" është një lëndë dinamike gjithëpërfshirëse që zhytet në detajet e ndërveprimit kompleks mes gjuhës dhe kulturës dhe ndikimit thelbësor të tyre në komunikim. Kjo lëndë është e projektuar për t'u ofruar studentëve një kuptim të nuancuar se si gjuha shërben si një mjet kryesor për ndërveprim shoqëror dhe është e lidhur ngushtë me kontekstin kulturor. Duke eksploruar aspektet kyçe nëpër shtatë kapituj të ndërveshur, studentët do të fitojnë njohuri në mënyrën se si gjuha formon dinamikat shoqërore, krijon kuptime kulturore dhe ndikon në identitetin personal dhe kolektiv. Kjo lëndë ofron një platformë për studentët që të eksplorojnë pasurinë dhe kompleksitetin e diversitetit gjuhësor dhe kulturor, duke nxitur një vlerësim për mënyrën se si gjuha përcakton botën tonë shoqërore dhe ndikon në kuptimin tonë për veten dhe të tjerët.					
Objektivat		1. Kuptimi i Lidhjeve Themelore: Përftimi i një kuptimi të qëndrueshëm të lidhjeve themelore mes gjuhës dhe kulturës, duke hulumtuar më thellë ndërveprimin kompleks të tyre. 2. Analiza e Kuptimit në Gjuhë: Eksplorimi i natyrës së dyfishtë të kuptimit në gjuhë - si shenja e koduar dhe si veprime në kontekste specifike - dhe i ndikimit të tyre në përfaqësimin kulturor. 3. Eksplorimi i Ndërtimit të Kuptimeve Kulturor: Hulumtimi se si kuptimi kulturor krijohet aktivisht përmes veprimeve dhe ndërveprimeve verbale, duke marrë shkas nga perspektiva letrare dhe filozofike. 4. Krahasimi i Medimeve Verbale dhe të Shkruara: Hulumtimi i dallimeve mes gjuhës së folur dhe të shkruar, duke zbuluar se si secili medium kontribuon në ndërtimin e strukturave shoqërore dhe narrativave kulturore. 5. Eksplorimi i Ndikimit të Teknologjisë së Shtypit: Hetimi i ndikimit transformativ të shkrimit dhe teknologjisë së shtypjes në përdorimin e gjuhës, perspektivat kulturore dhe dinamikat më të gjera të pushtetit dhe përfaqësimit. 6. Kuptimi i Lidhjes Komplekse mes Gjuhës dhe Identitetit Kulturor: Eksplorimi i lidhjes komplekse mes gjuhës dhe identitetit kulturor, duke analizuar se si gjuha shërben si një paraqitje simbolike e vetes dhe komunitetit. 7. Pjesëmarrja në Debatet Aktuale: Pjesëmarrja kritike në debatet e sotme rreth lidhjes mes gjuhës dhe kulturës në studimet e gjuhës, duke trajtuar çështje lidhur me gjuhën amtare, autenticitetin kulturor dhe komunikimin multikulturor.					
Konceptet Kryesore		Ndërveprimi mes Gjuhës dhe Kulturës, Dinamika e Komunikimit, Ndërtimi i Kuptimeve, Mediumet e Folura dhe të Shkruara, Ndikimi i Teknologjisë së Shtypit, Identiteti Kulturor, Debate Bashkëkohore, Diversiteti Gjuhësor dhe Kulturor, Semantika dhe Pragmatika, Ndërtimi Social i Kuptimeve, Kompleksiteti i Identitetit.					
Programi i Lëndës							
Java		Tema					

1	Marrëdhënia mes gjuhës dhe kulturës Marrëdhënia mes gjuhës dhe kulturës është komplekse dhe shumëfaqësh. Gjuha shërben si mjeti kryesor për ndërveprimin shoqëror, ndërlidhur ngushtë me kulturën në mënyra të ndryshme. Përveç kësaj, komunitetet dhe grupet shoqërore jo vetëm shprehin përvojat e tyre përmes gjuhës, por gjithashtu krijojnë aktivisht kuptim. Gjuha, si një sistem shenjash, mbart vlerë kulturore si një simbol i identitetit shoqëror. Individët identifikojnë veten dhe të tjerët përmes gjuhës, duke e konsideruar atë si një shprehje e përkatësisë së tyre kulturore. Tre aspektet kyçe të marrëdhënies mes gjuhës dhe kulturës përfshijnë shprehjen e përvojave të përbashkëta, krijimin aktiv të kuptimit nëpërmjet komunikimit, dhe njohjen e gjuhës si një paraqitje simbolike e identitetit shoqëror. Këto aspekte do të hulumtohen më tej në kontekst të librit, duke theksuar nevojën për të qartësuar konceptin e kulturës. (Faqet 4-14)
2	Kuptimi si shenjë (Pjesa 1) Gjuha mund të ketë kuptim në dy mënyra themelore, të dyja prej të cilave janë të lidhura ngushtë me kulturën: përmes atij që thotë ose atij për të cilin referohet si një shenjë e koduar (semantikë), dhe përmes atij që bën si një veprim në kontekst (pragmatikë). Ne konsiderojmë në këtë kapitull se si gjuha ka kuptim si një shenjë e koduar. (Faqet 15-24)
3	Kuptimi si shenjë (Pjesa 2) Gjuha mund të ketë kuptim në dy mënyra themelore, të dyja prej të cilave janë të lidhura ngushtë me kulturën: përmes atij që thotë ose atij për të cilin referohet si një shenjë e koduar (semantikë), dhe përmes atij që bën si një veprim në kontekst (pragmatikë). Ne konsiderojmë në këtë kapitull se si gjuha ka kuptim si një shenjë e koduar. (Faqet 15-24)
4	Kuptimi si veprim (Pjesa 1) Pas viteve të kërkimeve të kota për kuptimin e jetës në filozofi, ligj, dhe teologji, Dr. Faust i Goethe vendos se kuptimi nuk është në fjalë, por në veprime. Shprehja e famshme në Bibël "Në fillim ishte Fjala" duhet zëvendësuar, thotë ai, me një shprehje më të përshtatshme për kohën moderne. "Në fillim ishte Veprimi!" thotë ai, dhe ia shet shpirtin djallit. Nëse ai shpëtohet në fund, është për shkak të gatishmërisë së tij për të pranuar se çdo veprim është i kushtëzuar nga koha dhe vendi ku ndodhet. "Kuptimi nuk arrihet kurrë një herë e përgjithmonë, duhet të fitohet sërish në çdo shprehje përmes veprimeve fjalore dhe ndërveprimeve të folësve dhe dëgjuesve, shkrimtarëve dhe lexuesve." Në këtë kapitull do të konsiderojmë mënyrën në të cilën kuptimi kulturor krijohet përmes veprimeve dhe ndërveprimeve të folësve në kontekste shoqërore. (Faqet 25-36)
5	Kuptimi si veprim (Pjesa 2) Pas viteve të kërkimeve të kota për kuptimin e jetës në filozofi, ligj, dhe teologji, Dr. Faust i Goethe vendos se kuptimi nuk është në fjalë, por në veprime. Shprehja e famshme në Bibël "Në fillim ishte Fjala" duhet zëvendësuar, thotë ai, me një shprehje më të përshtatshme për kohën moderne. "Në fillim ishte Veprimi!" thotë ai, dhe ia shet shpirtin djallit. Nëse ai shpëtohet në fund, është për shkak të gatishmërisë së tij për të pranuar se çdo veprim është i kushtëzuar nga koha dhe vendi ku ndodhet. "Kuptimi nuk arrihet kurrë një herë e përgjithmonë, duhet të fitohet sërish në çdo shprehje përmes veprimeve fjalore dhe ndërveprimeve të folësve dhe dëgjuesve, shkrimtarëve dhe lexuesve." Në këtë kapitull do të konsiderojmë mënyrën në të cilën kuptimi kulturor krijohet përmes veprimeve dhe ndërveprimeve të folësve në kontekste shoqërore. (Faqet 25-36)
6	Gjuha e folur, kultura orale (Pjesa 1) Në këtë kapitull dhe në vazhdim do të eksplorojmë se si struktura shoqërore ndërtohet përmes dy medimeve shumë të ndryshme të të folurit dhe të shkruarit. Mediumi i folur është drejtpërdrejt i lidhur me kohën e shprehjes së tij dhe me perceptimin nga ata që janë të pranishëm për dimensionet e kalueshme të ngjarjes fjalore. Në kontrast, teknologjia e shkrimit, si një zgjatje hapësinore e mendjes dhe dorës, ka arritur të tejkalojë natyrën efemere dhe auditive të gjuhës së folur duke e përkthyer atë në shenja më të qëndrueshme dhe të dukshme në një faqe. Do të diskutojmë fillimisht ndryshimet midis dy medimeve. (Faqet 37-52)
7	Gjuha e folur, kultura orale (Pjesa 2) Në këtë kapitull dhe në vazhdim do të eksplorojmë se si struktura shoqërore ndërtohet përmes dy medimeve shumë të ndryshme të të folurit dhe të shkruarit. Mediumi i folur është drejtpërdrejt i lidhur me kohën e shprehjes së tij dhe me perceptimin nga ata që janë të pranishëm për dimensionet e kalueshme të ngjarjes fjalore. Në kontrast, teknologjia e shkrimit, si një zgjatje hapësinore e mendjes dhe dorës, ka arritur të tejkalojë natyrën efemere dhe auditive të gjuhës së folur duke e përkthyer atë në shenja më të qëndrueshme dhe të dukshme në një faqe. Do të diskutojmë fillimisht ndryshimet midis dy medimeve. (Faqet 37-52)
8	Provimi gjysmëfinal
9	Gjuha e shtypit, kultura e shkruar (Pjesa 1) Teknologjia e shkrimit dhe teknologjia e shtypjes kanë ndryshuar jo vetëm mediumin e përdorimit të gjuhës, por përfundimisht kanë ndryshuar mënyrën tonë të të menduarit dhe biseduarit për kulturën. Ky kapitull do të merret me çështjet e tekstit, pushtetit, dhe politikave kulturore të literaturës. (Faqet 53-64)

10	Gjuha e shtypit, kultura e shkruar (Pjesa 2) Teknologjia e shkrimit dhe teknologjia e shtypjes kanë ndryshuar jo vetëm mediumin e përdorimit të gjuhës, por përfundimisht kanë ndryshuar mënyrën tonë të menduarit dhe biseduarit për kulturën. Ky kapitull do të merret me çështjet e tekstit, pushtetit, dhe politikave kulturore të literaturës. (Faqet 53-64)
11	Gjuha dhe identiteti kulturor (Pjesa 1) Ky kapitull do të na ndihmojë të sjellim së bashku disa koncepte që kanë dalë në kapitujt e mëparshëm; natyra e motivuar dhe jo arbitrare e shenjës gjuhësore, lidhja midis një gjuhe dhe komunitetit të saj të ligjshëm të diskursit, kapitali simbolik i lidhur me përdorimin e një gjuhe të caktuar ose një forme të alfabetizuar të asaj gjuhe, në këtë rast, lidhja e gjuhës me ndjenjën e vetes së një personi. Ne do të eksplorojmë në këtë kapitull marrëdhënien komplekse midis gjuhës dhe atij që quhet aktualisht 'identitet kulturor'. (Faqet 65-78)
12	Gjuha dhe identiteti kulturor (Pjesa 2) Ky kapitull do të na ndihmojë të sjellim së bashku disa koncepte që kanë dalë në kapitujt e mëparshëm; natyra e motivuar dhe jo arbitrare e shenjës gjuhësore, lidhja midis një gjuhe dhe komunitetit të saj të ligjshëm të diskursit, kapitali simbolik i lidhur me përdorimin e një gjuhe të caktuar ose një forme të alfabetizuar të asaj gjuhe, në këtë rast, lidhja e gjuhës me ndjenjën e vetes së një personi. Ne do të eksplorojmë në këtë kapitull marrëdhënien komplekse midis gjuhës dhe atij që quhet aktualisht 'identitet kulturor'. (Faqet 65-78)
13	Çështjet aktuale (Pjesa 1) Marrëdhënia mes gjuhës dhe kulturës në studimin e gjuhës është një nga çështjet më të shpërblyera në këtë kohë. Sepse gjuha është e lidhur ngushtë me mënyrën se si mendojmë dhe se si sjellim ndikim në sjelljen e të tjerëve, ideja që ndjenja jonë e realitetit shoqëror mund të jetë vetëm një ndërtim i gjuhës ose 'lojës së gjuhës' është shqetësuese. Ideja që identiteti shoqëror dhe kulturor i një personi nuk është një entitet i pandryshueshëm dhe monolitik siç merret zakonisht, por një kaleidoskop i shfaqjeve dhe paraqitjeve të ndryshme të vetes përmes gjuhës, është tronditëse. Këto pasiguri shpjegojnë pjesërisht debatet e tanishme rreth roli të folësit të gjuhës amtare, konceptit të autenticitetit kulturor, koncepteve të komunikimit kryekulturor, ndërkulturor dhe multikulturor dhe asaj që është e njohur si politika e njohurisë. (Faqet 79-84)
14	Çështjet aktuale (Pjesa 2) Marrëdhënia mes gjuhës dhe kulturës në studimin e gjuhës është një nga çështjet më të shpërblyera në këtë kohë. Sepse gjuha është e lidhur ngushtë me mënyrën se si mendojmë dhe se si sjellim ndikim në sjelljen e të tjerëve, ideja që ndjenja jonë e realitetit shoqëror mund të jetë vetëm një ndërtim i gjuhës ose 'lojës së gjuhës' është shqetësuese. Ideja që identiteti shoqëror dhe kulturor i një personi nuk është një entitet i pandryshueshëm dhe monolitik siç merret zakonisht, por një kaleidoskop i shfaqjeve dhe paraqitjeve të ndryshme të vetes përmes gjuhës, është tronditëse. Këto pasiguri shpjegojnë pjesërisht debatet e tanishme rreth roli të folësit të gjuhës amtare, konceptit të autenticitetit kulturor, koncepteve të komunikimit kryekulturor, ndërkulturor dhe multikulturor dhe asaj që është e njohur si politika e njohurisë. (Faqet 79-84)
15	Përsëritje
16	Provim Final

Parakushtet	Studenti duhet të frekuentojë lëndën në masën minimale prej 75%.
Literatura	• Kramsch Claire J. 2018. Language and Culture 8. Impr ed. Oxford: Oxford University Press.
Referenca të tjera	• Në lidhje me çdo temë do të ketë literatura të ndryshme cdo javë
Rezultatet e Lëndës dhe Kompetencat	
1	Kuptim i Përgjithshëm: Zhvillimi i një kuptimi të përgjithshëm të ndërveprimit kompleks mes gjuhës dhe kulturës.
2	Kompetencë në Komunikim: Përvetësimi i kompetencës në njohjen dhe navigimin e ndikimit të gjuhës dhe kulturës në dinamikën e komunikimit.
3	Analizë Kritike: Përmirësimi i aftësive kritike për të analizuar ndërtimin e kuptimeve në gjuhë, duke e konsideruar si shenjat të koduara, ashtu edhe veprimet në kontekste kulturore.
4	Përvoja në Medime: Dallimi mes gjuhës së folur dhe asaj të shkruar, duke kuptuar rolet e tyre të veçanta në ndërtimin e strukturave shoqërore.
5	Ndërgjegjësim për Teknologjinë: Zhvillimi i ndërgjegjësit për ndikimin e teknologjisë së shtypit në përdorimin e gjuhës, perspektivat kulturore dhe dinamikat e pushtetit.
6	Ndërgjegjësim për Identitetin Kulturor: Zhvillimi i një ndërgjegjësimi të lidhjes komplekse mes gjuhës dhe identitetit kulturor, duke njohur gjuhën si një paraqitje simbolike të vetes dhe komunitetit.
7	Angazhim në Debatet: Përpjekja aktive dhe Kontributi në debatet bashkëkohore rreth gjuhës dhe kulturës në studimet e gjuhës.
8	Vlerësim për Diversitetin: Kultivimi i një vlerësimi për pasurinë dhe kompleksitetin e diversitetit gjuhësor dhe kulturor, pranimi i mënyrës se si gjuha përcakton botën shoqërore.
9	Zotërimi i Semantikës dhe Pragmatikës: Zotimi i koncepteve të semantikës (kuptimi i shenjës së koduar) dhe pragmatikës (kuptimi i veprimit në kontekst) në gjuhë.
10	Aftësi për Ndërtimin e Kuptimeve: Zhvillimi i aftësive për të studiuar se si kuptimi kulturor krijohet aktivisht përmes veprimeve dhe ndërveprimeve verbale në kontekste shoqërore.
11	Kuptimi i Literacisë dhe Politikave Kulturore: Kuptimi i pasojave kulturore dhe politike të literacisë, veçanërisht politikat kulturore të lidhura me teknologjinë e shkrimit.
12	Njohja e Kompleksitetit të Identitetit: Njohja dhe navigimi nëpër kompleksitetin e identitetit shoqëror dhe kulturor, të kuptuarit se ai nuk është një entitet statik, por një ndërveprim dinamik i shfaqjeve të ndryshme përmes gjuhës.

Mënyra e Vlerësimit të Lëndës			
Notat e Ndërmjetme	Sasia	Përqindja	
Gjysmë finale	1	45	
Kuize	0	0	
Projekte	0	0	
Projekte semestrale	0	0	
Punë laborator	0	0	
Pjesëmarrja në mësim	1	10	
Kontributi i notave të ndërmjetme mbi vlerësimin final			55
Kontributi i provimit final mbi vlerësimin final			45
Total			100
Ngarkesa ECTS (Në Bazë të Ngarkesës së Studentit)			
Aktivitetet	Sasia	Kohëzgjatja (orë)	Ngarkesa Totale (orë)
Kohëzgjatja e kursit (Duke përfshirë edhe javën e provimeve : 16x Orët totale të kursit)	16	3	48
Orët e studimit jashtë klase (Parapërgatitje, Praktika etj)	14	3	42
Detyra	0	0	0
Gjysmë finale	1	3	3
Provimi final	1	3	3
Të tjera	14	2	28
Ngarkesa totale e orëve			124
Ngarkesa totale e orëve / 25 (orë)			4.96
ECTS			5.00